

TAGAVARA JUURDEKASVU ARVUTAMINE

Tagavara juurdekasv arvutatakse vaid I rinde puistuelementidele, mille kõrgus on vähemalt 6 meetrit ja puistu puhul on tegemist vähemalt latimetsa arenguklassiga.

Esmalt arvutatakse ristlõikepindala täisjuurdekasv:

$$zG = K \cdot e^{a_0 + a_1 \cdot \ln A + a_2 \cdot (\ln A)^2}, \text{ kus} \quad (1)$$

$$a_0 = b_0 \cdot H_{100}^2 + b_1 \cdot H_{100} + b_2 \cdot \ln(H_{100}) + b_3; \quad (2)$$

$$a_1 = c_0 \cdot H_{100}^2 + c_1 \cdot H_{100} + c_2 \cdot \ln(H_{100}) + c_3; \quad (3)$$

$$a_2 = \frac{a_1}{d_0 \cdot H_{100} + d_1}; \quad (4)$$

$$K = (H_{100})^{e_0} \cdot \left(\frac{H_{100}}{H_{100}+10}\right)^{e_1} \cdot \left(\frac{A}{A+1}\right)^{e_2} \cdot \left(\frac{T}{T+e_3}\right)^{e_4} \cdot \left(\frac{G_1}{G_{sum}}\right)^{e_5} \cdot e_6 + e_7 \cdot T; \quad (5)$$

A – puistuelemendi keskmine vanus, a;

H_{100} – puistu kõrgusindeks (boniteet), m;

T – puistu esimese rinde täius, %;

G_1 – esimese rinde ristlõikepindala, m²/ha;

G_{sum} – kõikuide eluspuu rinnete summaarne ristlõikepindala, m²/ha

$b_0, b_1, b_2, b_3, c_0, c_1, c_2, c_3, d_0, d_1, e_0, e_1, e_2, e_3, e_4, e_5, e_6, e_7$ – valemite kordajad vastavalt tabelile:

Valemi kordaja	MA, LH, SD	KU, NU, TS, TO	KS	HB, PP, PN	LM	LV, RE, TL	TA, SA, VA, JA, KP
b_0	-0,0012210	0,0018364	0	0	0	0	-0,0012210
b_1	0,158686	0,010248	0	0	0	0	0,158686
b_2	0	0	5,2140	1,9202	1	1	0
b_3	-5,9781	-4,6873	-20,3850	-8,4410	-4,7467	-22,7712	-5,9781
c_0	-0,0003358	-0,0022301	0	0	0	0	-0,0003358
c_1	-0,001375	0,095526	0	0	0	0	-0,001375
c_2	0	0	-2,2018	-0,4439	0	0	0
c_3	2,1019	1,0537	9,7701	2,9609	1,2460	11,9181	2,1019
d_0	0,0410	0,0556	0,05645	0,02584	0	0	0,0410
d_1	-7,081	-7,653	-6,889	-6,5293	-4,9644	-6,4998	-7,081
e_0	-0,1216	0	0	0	0	0	-0,1216
e_1	0	-3,0160	-0,9095	-2,1190	-2,6860	0	0
e_2	-11,5142	-7,3726	-2,7151	0	-4,8688	0	-11,5142
e_3	10	1000	10	10	1000	0	10
e_4	0,6164	0,4279	2,6006	5,9814	0,4772	0	0,6164
e_5	0,7270	0,4977	1,9882	0	0,4716	0	0,7270
e_6	1	1	1	1	1	0	0,8
e_7	0	0	0	0	0	0,01158	0

Parandi K arvutamisel on kaks erandit:

1) kuuse puhul on alumiseks boniteedi (H_{100}) piiriks 9,5 ehk väiksema väärtusega H_{100} puhul kasutatakse väärtust 9,5;

2) männi puhul on vanuse väärtuseks 10 aastat ehk kui männi element on sellest noorem, siis kasutatakse K arvutamisel vanuse väärtusena kümmet.

Ristlõikepindala juurdekasvu kaudu puistu tagavara juurdekasvu arvutamiseks tuleb arvestada metsa kõrguse juurdekasvuga ja kasutada puistu vormiarvu mudelit. Puistuelemendi kõrguse arvutamiseks aasta pärast (H_{A+1}) kasutatakse valemeid:

$$H_{50} = \frac{H_{100} \cdot \left\{ 1 + \alpha \cdot \left[\left(\frac{50}{100} \right)^c - 1 \right] \right\}}{\left\{ 1 - \beta \cdot H_{100} \cdot \left[\left(\frac{50}{100} \right)^c - 1 \right] \right\}},$$

$$H_{A+1} = \frac{H_{50}}{\left\{ 1 + (\alpha + \beta \cdot H_{50}) \cdot \left[\left(\frac{50}{A+1} \right)^c - 1 \right] \right\}},$$

kus H_{100} on puistuelemendi kõrgusindeks (m), A on puistu vanus, α , β ja c on metsa korraldamise juhendi lisas 10 toodud konstandid.

Vormiarvude (F ja F_{A+1}) arvutamiseks kasutatakse Metsa korraldamise juhendi lisas 11 toodud valemit.

Puistuelemendi tagavara juurdekasvu arvutatakse puistu ristlõikepindala juurdekasvu kaudu valemiga:

$$zM = F_{A+1} \cdot (G + KF_G \cdot zG) \cdot H_{A+1} - F \cdot G \cdot H,$$

kus zM on puistuelemendi tagavara juurdekasv, $m^3/ha/aasta$;

F_{A+1} – puistuelemendi vormiarv aasta pärast;

G – puistuelemendi ristlõikepindala enne kasvatamist, m^2/ha ;

KF_G – puistuelemendi G osakaal ($G_{element}/G_{Irinne}$);

zG – puistuelemendi G juurdekasv juhul kui puistuelemendi koosseis oleks 100%, $m^2/ha/aasta$;

F – puistuelemendi vormiarv enne kasvatamist;

H – puistuelemendi kõrgus enne kasvatamist, m.

Puistu juurdekasvu leidmiseks erinevate puistuelementide juurdekasvud summeeritakse.